

borum ambiguitatem, in his rebus potius nomine prædestinationis quam prædestinationis utemur. Quod significavit Cajetanus 1. Cor. 2. Nam verba illa, *Quam prædestinavit, etc.*, exponit, id est, prædefiniuit et in æterno suo decreto fieri proposuit.

6. *Secunda illatio.* — Secundo sequitur, propriam prædestinationem, de qua agimus, non esse accidentium, sed substantiarum, ac proinde solam substantiam proprie prædestinari: de accidentibus vero solum late dici prout omnis præfinitio prædestinatio dicitur. Ratio est, quia prædestinatio proprie dicitur de re, quæ ordinatur ad finem assequendum: consequi autem finem est proprium substantiæ, nam accidentia potius esse solent, vel media, aut instrumenta, per quæ substantia consequitur finem, vel ad summum esse solent ipsa formalis consecutio finis. Igitur prædestinari simpliciter convenit rei substantiali, non accidentibus. Item, quia licet accidentia ordinentur ad substantiam tanquam ad finem, cujus gratia fiunt, ideoque suo modo dici possint præordinari et prædefiniri propter talem finem, tamen ille finis non est supra naturam ipsorum accidentium, nam totum esse accidentium in tali habitudine intrinseca sibi et connaturali positum est, et ideo illa præordinatio non est proprie prædestinatio, prout de illa nunc agimus. Quod adeo verum est, ut in ipsis etiam accidentibus supernaturalibus verum habeat. Nam licet illa sint supernaturalia homini, tamen naturale illis est habere ordinem ad finem supernaturalem. Unde gratia non proprie prædestinatur ad gloriam, nam eo ipso quod prædefinitur ut sit, ordinatur ad gloriam ex natura sua; homo vero, cui tam gratia, quam gloria supernaturalis est, propriissime dicitur prædestinari ad gloriam per gratiam: est itaque prædestinatio proprie substantiarum, non accidentium.

7. *Tertia illatio.* — *Objectio.* — *Occurritur objectioni.* — Tertio ex dictis consequitur, non omnium substantiarum esse proprium prædestinari, sed rationalium, vel intellectualium tantum: nam inanimata, vel irrationalia non sunt objecta capacia prædestinationis, ut dict. quæst. 23, notavit divus Thomas, art. 4 ad 3. Et ratio est, quia substantiæ carentes intellectu non ordinantur ad beatitudinem, nec ad supernaturalem finem, cum illius non sint capaces. Dices; interdum ordinari substantiam inanimatam ad effectum superantem naturam ejus: ut, verbi gratia, aqua ad lavandum animam, etc., ergo poterit cum omni proprietate

dici aquam fuisse prædestinatam ab æterno ad lavandam animam in lege gratiæ, sicut etiam dici possunt Sacerdotes prædestinati ad consecrandum corpus Christi in lege nova. Respondet, verum quidem esse, hæc omnia esse ordinata a Deo ex æternitate per supernaturalem providentiam, non tamen per propriam prædestinationem, ut nunc de illa loquimur. Tum quia non est necesse illam providentiam descendere in singulis rebus ad singula individua, per specialem prædefinitionem, seu electionem, qualis in prædestinatione hominis intercedit, secundum doctrinam D. Thomæ, dict. quæst. 23, art. 6. Tum etiam, quia ordinatio ad supernaturalem effectum, non est tanquam ad ultimum finem talis rei, sed potius totum illud est quoddam medium ad beatitudinem hominum ordinatum. Prædestinatio autem proprie dicta, ut nunc de illa loquimur, dicitur ordinationem efficacem rei, quæ prædestinari dicitur, ad suum finem ultimum consequendum, et ideo non cadit nisi in substantiam intellectualem.

8. *Prædestinatio proprie cadit in personam, non vero in naturam.* — Quarto concluditur ex dictis, hujusmodi prædestinationem proprie cadere in solam personam, non vero in naturam ut sic, etiam si rationalis, vel intellectualis sit. In qua re duæ extremæ sententiæ notandæ sunt. Prima fuit Scoti 3, dist. 7, ubi sentit, Christi humanitatem, vel animam primo, ac præcipue fuisse prædestinatam ad excellentem beatitudinem et rationem illius fuisse etiam prædestinatam ad unionem hypostaticam. Secunda est aliquorum Thomistarum dicentium, naturam ut sic, seu humanitatem nullius prædestinationis esse capacem. Sed quoniam res hæc proprie spectat ad materiam de Incarnatione, et in 1 t., 3 p., disp. 50, sect. 3, tractata est, ideo breviter censeo, naturam, verbi gratia, humanitatem proprie prædestinari ad unionem hypostaticam. Nunc autem non de illa prædestinatione loquimur, sed de prædestinatione ad beatitudinem, et ideo ab illa naturam, ut naturam, excludimus. Natura enim per se non ordinatur ad beatitudinem, sed persona in illa subsistens. Quia beatitudo in operatione consistit: operatio autem proprie est suppositi, non naturæ, ut latius in citato loco.

9. Addidi vero in assertionem, hanc personam debere esse creatam, seu creabilem, quia persona divina (ut dixi) secundum se non est capax prædestinationis, cum per se et essentialiter beata sit. Quod est certissimum in propria

CAPUT V.

QUÆ RES CADANT SUB PRÆDESTINATIONE TANQUAM IPSIUS TERMINI.

natura, in extranea vero et assumpta videtur posse prædestinari. Et ita loquitur de Christo Augustinus in illo tractatu 105, in Joan., in fine, ubi exponens illa verba: *Clarifica me Pater claritate, quam habui priusquam mundus fieret, apud te*, illa exponit de claritate et honore Christi hominis, ut sic, quam in prædestinatione habuit ex æternitate. Aliqui tamen nolunt etiam hunc modum prædestinationis Christo tribuere, quia supposita assumptione humanitatis, tota gloria est illi connaturalis et res non dicitur prædestinari ad naturalem finem, seu proprietatem, sed ad supernaturalem. Quæ ratio probat quidem, hanc prædestinationem Christi esse superioris ordinis, et non esse omnino condistinctam ab illa, qua prædestinatus est Filius Dei naturalis, sed cum illa conjunctam: non tamen probat non esse veram prædestinationem. Est tamen alterius considerationis, ut citato loco tertiæ partis videri potest. Hic ergo solum agimus de prædestinatione personarum creaturarum.

10. *Angelos prædestinari.* — Loquor denique absolute de persona creata et non de humana, vel angelica, quia utraque est capax prædestinationis, ut D. Thomas supra ad 1 notavit: quia etiam angeli ordinantur ad supernaturalem beatitudinem. Solet tamen objici, quia (juxta Augustinum) non prædestinatur, nisi qui peccato, subjacet: nam ideo dixit Augustinus: *Prædestinationem esse propositum miserendi.* Angeli autem sancti nunquam subjacerunt peccato et qui peccaverunt, non prædestinantur. Propter quod aliqui distinguunt duplicem prædestinationem. Una est, quæ simpliciter ordinat ad bonum: et hanc dicunt habere locum in angelis. Alia est, quæ liberat a miseria peccati: quam dicunt esse propriam hominum. Ita fere Bonaventura in 1, dist. 40, circa litteram. Sed non est necessaria distinctio, simpliciter enim accidentarium est ad prædestinationem, quod persona fuerit in peccato, necne. Et illa verba: *Quod prædestinatio sit propositum miserendi*, apud Augustinum non reperiuntur, quamvis interdum declaret prædestinationem per verbum *liberandi*: sed loquitur de prædestinatione hominum, et ut divus Thomas advertit, de liberatione etiam per præservationem intelligi potest.

1. *Variae quæstiones.* — Diximus, materiam, circa quam prædestinatio versatur, duo comprehendere: scilicet personam, quæ prædestinatur, quæ vocatur objectum prædestinationis: et rem, seu bonum, ad quod prædestinatur, quod terminus ejusdem prædestinationis appellatur. Cum ergo in præcedente capite objectum prædestinationis explicuerimus, superest ut in præsentem de illius termino dicamus. De quo multa quæri solent, quæ hic breviter expedienda sunt: scilicet, an terminus prædestinationis esse possit malum culpæ, vel pænæ, vel solum aliquod bonum per se expectabile et an quodlibet bonum, vel solum illud, quod supernaturale est et inter supernaturalia, an sola beatitudo vel gratia, an vero alii actus boni possint sufficienter prædestinationem terminare.

2. *Prima assertio.* — *Malum culpæ non est terminus prædestinationis.* — Principio igitur pro certo statuendum est, malum culpæ non posse esse prædestinationis terminum: itaque Deus neminem ad malum culpæ prædestinat. Hoc est de fide, definitum in Concilio Arausicano 2, c. 25, sumiturque ex Tridentino, sess. 6, cap. 17, et late tractatur a Fulgentio, libro primo ad Monimum. Tradit etiam Augustinus, libro de Prædestinatione Sanctorum, capite decimo. Ubi hac ratione dicit præscientiam latius patere, quam prædestinationem: *Quia Deus solum ea prædestinat quæ ipse est factururus, præscit autem etiam quæ non est factururus, neque prædestinat, ut peccata.* Et hac ratione, libro quinto, de Civitate, capite nono ait: *Deum esse auctorem omnium potestatum, non vero omnium voluntatum.* Quia malarum voluntatum auctor non est, et consequenter nec illas prædestinat, nec per suam præscientiam facit quod futuræ sint, sed quia futuræ sunt, illas præscit, ut ibidem, capite decimo, subjungit. Ratio vero est, quia sive prædestinatio ad intellectum pertineat, sive ad voluntatem, certum est aliquo modo involvere voluntatem, ita ut Deus prædestinare non dicatur, nisi quæ simpliciter vult fieri. Deus autem non vult peccatum fieri, ergo nec prædestinat illud, ergo neque hominem, ut peccet, seu malum faciat: alioqui enim prædestinaret peccatum ipsum. Confirmatur, quia voluntas permissiva non satis est ad prædestinatio-

nem, sed secundum fidem Deus tantum permittit hominem peccare, non facit nec inducit eum, ut peccet: ergo non prædestinat. Denique hac ratione ostendimus in libro secundo de Auxiliis, Deum præfinire mala culpæ, et omnia ibi adducta hanc veritatem confirmant.

3. *Secunda assertio.* — Secundo dicendum est, licet in aliquo vero sensu, dici possit Deus, prædestinare aliquos homines ad malum pœnæ: non tamen in sensu propriissimo et riguroso, in quo nunc loquimur. Prior pars ponitur propter Augustinum, qui interdum absolute dicit aliquos esse a Deo prædestinatos ad gehennam, ut patet in Enrichid., capite 100, et lib. 15 de Civitate, cap. 1, et lib. 21, cap. 24. Et ita intelligendus est, si alicubi dixerit absolute, aliquos esse prædestinatos ad interitum, ut libr. de Perfect. Just., sicut illum exposuit Fulgentius, dicto lib. 1, ad Monimum. Et eodem modo loquitur Isidorus, lib. 2, de Summo bono, cap. 6, et indicat Concilium Valentinum sub Lothario, cap. 3. Sed in hoc genere locutionis advertendum est, illam particulam *Præ*, dicere antecessorem æternitatis ad tempus, non voluntatis divinæ ad præscientiam ejus. Sic enim verum est, quod Concilium Arausicanum et Tridentinum definierunt: *Deum potestate sua neminem ad malum prædestinasse.* Quod ego intelligo etiam de malo pœnæ et æternæ miseræ, ut in secunda parte hujus materiæ latius ostendam. Expendo tamen verbum illud, *Potestate sua*, quo significatur, Deum ex sola potentia et voluntate neminem ad malum æternæ miseræ ordinasse. Id vero non excludit, quin ex justitia aliquos in æternum punire decreverit. Hoc autem decretum supponit præscientiam culpæ, propter quam homo dignus est tali pœna. Ideoque tale decretum non potest dici prædestinatio in ordine ad præscientiam, sed ratione æternitatis comparatæ ad talem effectum: et ita loquuntur dicti Patres, nam expresse declarant, prædestinationem illam supponere dictam præscientiam.

4. Ex his ergo patet prior pars assertionis. Nam dicta locutio in priori sensu vera est. Et ratio illius est, quia Deus vere dicitur prædestinare illa, quæ absoluta et efficaci voluntate sua æternitate ordinavit et facere decrevit, saltem eo sensu, quo particula, *Præ*, dicit, antecessorem æternitatis ad tempus: sed Deus absoluta voluntate decrevit punire, quos peccaturos et usque ad finem in peccatis permanuros esse, præscivit: ergo eos, ut impios, recte dicitur ad pœnam prædestinasse. Atque hæc

ratio a fortiori præcedit de quacumque alia pœna.

5. Posterior item assertionis pars ex eadem doctrina declaratur, quia Deus dicitur propriissime prædestinare hominem, quando ex se et ex sua benevolentia et affectu et non tantum provocatus ex præscientia alienjus operis ipsius hominis, illum ordinat efficaciter ad aliquem finem, vel terminum homini convenientem et commodum: sed illa præordinatio ad pœnam non est hujusmodi, non est ergo propriissima prædestinatio. Major declaratur primo ex Scriptura, quoties enim in ea prædestinationis vox reperitur, in bonam partem accipitur, ut patet ex locis sæpe citatis: ideoque in hac significatione est jam usurpata hæc vox apud scholasticos, cujus ratio patebit ex dicendis. Declaratur 2, ex quadam doctrina Damasceni, l. 2, de Fide, cap. 29, quam indicavit Chrysostomus, homilia 1, in ad Ephes. Duplīciter Deum aliquid velle hominibus, scilicet, vel ex se tantum et ex sua propensione, vel provocatus et quasi coactus ab ipsis hominibus. Priori modo vult eis bona, posteriori autem mala pœnæ. Prædestinatio igitur propriissime dicta, ad priorem modum voluntatis spectat, et ideo circa bona versatur, et in malum pœnæ non cadit.

6. *Tertia assertio.* — *Prædestinationis decretum absolutum.* — Hinc ergo dicendum est tertio, terminum prædestinationis, semper esse aliquod bonum, ad quod homo ex peculiari Dei affectu ordinatur. Hæc assertio ex Scriptura sumitur. Ubi quævis enim verbum prædestinandi ponitur, in bonam partem accipitur. Ita etiam prædestinationem definit Augustinus, libro de Prædest. Sanctorum, cap. 10, et Bono persever., cap. 14, et hic etiam est usus scholasticorum. Patetque ex dictis a sufficienti partium enumeratione, patebitque amplius ex dicendis. Nunc ad majorem explicationem addendum est, quia voluntas boni aliquando esse potest absoluta, aliquando vero tantum simplex affectus, quem velleitatem vocant: prædestinationem non quemcumque affectum boni, sed absolutum ejus decretum dicere, vel includere. Hinc enim est illud Pauli ad Romanos, cap. octavo: *Quos prædestinavit, hos vocavit, justificavit, magnificavit.* Ubi prædestinatos absolute dictos ad bonum intelligit et tali modo, ut finem consequantur. Hinc etiam est illud Augustini, capite decimoquarto, de Bono perseverantiæ. Prædestinatio est *præparatio beneficiorum*, versatur ergo circa bonum, *quibus certissime liberantur*, versatur ergo per

absolutam voluntatem. Denique, et nomen ipsum prædestinationis hoc præ se fert, et communis usus ita obtinuit.

7. Solum potest quis dubitare ex illis verbis. Act. 4: *Quæ manus tua et consilium tuum decreverunt fieri.* Ubi est sermo de Passione Christi, quam Deus non ex se voluit, sed propter hominum peccata: et tamen ibi ponitur verbum prædestinandi. Respondeo, quoddam esse malum pœnæ, quod in puram vindictam infligitur, ut est gehenna et huic dicimus non proprie attribui prædestinationis nomen. Aliud vero est malum pœnæ medicinalis, quod in ordine ad majus bonum cum effectu consequendum ordinatur: et hoc sub hujusmodi consideratione sub prædestinationem cadit: nam est unum ex mediis, vel remediis, quibus Deus utitur ad salutem prædestinatorum obtinendam, et in hoc ordine continetur passio Christi: imo est maximum et quasi universale remedium, quod Deus ex se sola sua infinita bonitate prædestinavit, pro hominibus jam lapsis in divina præscientia.

8. *Prædestinatio propriissima habet pro termino supernaturale bonum.* — Ulterius vero addendum est, propriissimam prædestinationem, de qua nunc loquimur, non habere pro termino quodecumque bonum sed supernaturale. Ita D. Thomas, art. 1, et omnes scholastici, et est maxime consentaneum modo loquendi D. Pauli. Ubi quævis enim hoc verbo usus est, agit aut de bonis gratiæ unionis, ut ad Rom. 1 et ad Corint. 2, aut de bonis gratiæ sanctificantis, ut ad Rom. 8 et ad Eph. 1. Ratio etiam D. Thomæ est optima, quia naturalia bona sunt naturæ debita, et ordinatio in naturalem finem ex proprio impetu et viribus ipsius, naturæ nascitur, ideoque non requirit specialem prædestinationem, sed communem providentiam. Finis autem supernaturalis non est ex inclinatione naturæ: nec ejus consecutio est per vires proprias et ideo, ut homo efficaciter in illum tendat, necesse est, ut ab alio ordinetur et quasi transmittatur: et hoc fit per prædestinationem. Versatur ergo prædestinatio circa supernaturalia bona.

9. *An gratia, vel gloria sit terminus prædestinationis.* — Quia vero in his bonis gratia et gloria comprehenduntur (nam de unione hypostatica nunc non agimus) difficultas esse solet, an utraque, vel altera tantum sit terminus prædestinationis. Et in hoc est diversitas opinionum.

10. *Prima opinio.* — Prima opinio dicit prædestinationem habere pro termino et proximo

et ultimo solam gloriam. Ita sentiunt omnes, qui prædestinationem constituunt in solo proposito dandi gloriam, ut Ochamus, Gabriel, Guilielmus, de Rubion. in 1, dist. 40, q. 1 et Catherinus, opusc. de Prædestinat., lib. 1, c. ult., et lib. 3, cap. 2 et 3. Fundamentum esse potuit, quia ex vi illius decreti est homo sufficienter ordinatus ad gloriam infallibiliter consequendam: jam ergo est prædestinatus.

11. *Hæc opinio rejicitur.* — Hæc vero sententia, quantum ad partem exclusivam, falsa est, et contra cæteros theologos, et parum consentanea Paulo, qui ad Rom. 8, significavit, prædestinationem etiam versari circa media, quæ sunt vocatio et justificatio. Et ad Ephes. 1, expresse dixit: *Prædestinavit nos in adoptionem filiorum Dei*, quæ fit per gratiam. Facit etiam, quod de eodem Paulo dicitur (Act. 22): *Deus Patrum nostrorum præordinavit te, ut cognosceres voluntatem ejus et videres justum, etc.* Apertissimeque id docuit Augustinus, locis sæpe citatis, cum ait: *Prædestinationem esse præparationem gratiæ, ac beneficiorum Dei.* Et in Enchirid., cap. 100, cum vocat prædestinationem ad gratiam. Et alia loca statim referemus et rationem reddemus.

12. *Secunda opinio.* — Est ergo alia opinio dicens, prædestinationem non versari circa gloriam, sed solum circa gratiam. Hanc tenuit Durandus in 1, dist. 41, quæst. 1, ad 1, et sequuntur aliqui moderni, tribuuntque D. Thomæ, eo quod hic art. 4, dicit, dilectionem, seu electionem ad gloriam supponi ad prædestinationem, unde inferunt non pertinere ad illam. Adducunt etiam Augustinum, qui prædestinationem semper definit per ordinem ad gratiam. Ratio denique Durandi est, quia providentia non est de fine, sed de mediis: at prædestinatio est pars providentiæ: ergo.

13. *Secunda opinio rejicitur quoad partem negantem.* — Hanc vero sententiam etiam quoad partem negantem falsam esse existimo. Et imprimis est contra communem sententiam aliorum theologorum. Nec D. Thomas refragatur, quia in illo articulo loquitur, supponendo, prædestinationem formaliter pertinere ad intellectum: loquendo vero de voluntate, quam necessario vel dicit, vel connotat prædestinatio, non negat illam habere pro termino gloriam. Imo sæpe significat prædestinationem includere voluntatem dandi gratiam et gloriam. Nam, articulo primo, ait: *Ratio transmissionis creaturæ rationalis in finem vite æternæ, prædestinatio nominatur*: et articulo secundo, dicit: *Prædestinationem esse ratio-*

nem ordinis in salutem æternam. Et infra: dicit executionem prædestinationis extendi usque ad magnificationem quæ est glorificatio. Et præterea, licet daremus, gloriam ut intentam per electionem, seu dilectionem, quam ponit D. Thomas ante prædestinationem, non pertinere ad prædestinationem, sed supponi ad illam: Nihilominus negari non potest, quin voluntas aliqua dandi gloriam ad prædestinationem pertineat vel in illa includatur. Hoc enim aperte sumitur ex Paulo ad Rom. 8, prædestinationem usque ad glorificationem perducit. Unde, capite nono, ait: *Ut ostenderet divitias gratiæ suæ in vasa misericordiæ, quæ prædestinavit in gloriam:* et Act., 13, dicitur: *Quotquot prædestinati erant in vitam æternam,* et ideo *Prædestinationem ad vitam* vocavit Tridentinum, sess. 6, capite 12, et Can. 17, et Augustinus, libro de Prædestinatione Dei (si tamen est ejus), cap. 3, vocat *prædestinationem gloriæ:* gloria autem non prædestinatur, nisi quatenus aliquis prædestinatur ad gloriam. Præterea cum Augustinus dixit prædestinationem esse *præparationem beneficiorum,* non exclusit gloriam, quæ maximum beneficium est: imo inclusit, cum addidit, *quibus certissime liberantur, quicumque liberantur,* quia homo non est perfecte a miseria liberatus, donec gloriam obtineat. Imo etiam cum dixit Augustinus prædestinationem esse præparationem gratiæ, gloriam comprehendit, ut eleganter exposuit Fulgentius, dicto lib. 1, ad Monimum, cap. 8 et 10, ubi, *Propterea,* inquit, *omnia et vocationis initia, et justificationis augmenta, et glorificationis præmia in prædestinatione semper Deus habuit.* Et rationem reddit, quia etiam vita æterna, teste Paulo, est quædam gratia. Denique Augustinus 15, de Civit., cap. 1, civitatem Dei dicit esse prædestinatam ad regnum cœlorum.

14. *Distinctio duplicis prædestinationis.* — Hinc vero aliqui sumpserunt occasionem distinguendi duas prædestinationes, unam ad gratiam, aliam ad gloriam, ut videre est in Turriano, libro de Prædestinatione. Quæ distinctio, si data fuisset in ordine ad diversos homines, scilicet, prædestinatos et reprobos, admitti posset: dummodo sub prædestinatione ad gloriam, quem sola est prædestinatio simpliciter, includatur etiam gratia. Sic enim possunt multi reprobi dici prædestinati ad fidem et ad gratiam in hac vita pro aliquo tempore obtinendam, quæ dici potest prædestinatio secundum quid respectu alterius. Non est tamen hic sensus dictorum auctorum, sed

in ipsis prædestinatis illas duas prædestinationes distinguunt, ut ponant alicujus prædestinationis causam et non videantur contradicere Augustino neganti causam prædestinationis, ut infra videbimus.

15. *Rejicitur posita distinctio.* — Nobis autem non est distinctio necessaria, meritoque ab scholasticis non est usurpata. Nam licet in Deo sit voluntas dandi gloriam et dandi gratiam quæ voluntates possunt dici plures actus ratione distincti: tamen prædestinatio perfecta et simpliciter dicta una est, quæ prout in voluntate consideratur, utrumque actum complectitur; prout vero spectat ad intellectum, dicit unam completam rationem mediorum omnium, quibus efficaciter perducitur prædestinatus ad gloriam, ex proposito divinæ voluntatis. Ratio autem est, quia prædestinatio est transmissio quædam in mente, seu voluntate prædestinantis existens: transmissio autem perfecta non respicit tantum terminum ultimum, sed etiam viam, nec solam viam, sed attingit etiam ultimum terminum intrinsece, seu inclusive, ut sic dicam: ergo prædestinatio complectitur gloriam, ut ultimum terminum et gratiam, ut viam. Unde hic quadrat illud Aristotelis: ubi est unum propter aliud ibi est unum tantum. Hic enim prædestinatio ad gratiam est propter gloriam, et prædestinatio ad gloriam est per gratiam: ergo una completa prædestinatio utrumque terminum complectitur, unum ut ultimum, alium ut proximum. Sicut unus motus est ad ultimum terminum, et ad omnes intermedios.

16. *Plures termini gratiæ ad duo capita reducti.* — Ex quo intelligitur terminum gloriæ esse unum, terminos autem gratiæ esse plures: sicut in motu unus est postremus terminus, plures autem intermedii. Reducit autem Paulus ad Romanos 8, omnes terminos gratiæ ad duo capita, scilicet vocationem et justificationem: sub vocatione comprehendit omnia dona gratiæ prævenientis seu excitantis, per quæ Deus inchoat salutem in prædestinato: sub justificatione vero comprehendit omnia dona gratiæ adjuvantis seu cooperantis, per quæ perficit Deus sanctificationem prædestinati, eamque conservat usque ad finem vitæ. Præter hæc vero, solet interdum prædestinatio terminari ad alias dignitates seu excellentias pertinentes ad ordinem gratiæ, ut Beatissima Virgo dici potest prædestinata ad maternitatem divinam, Apostoli dicuntur electi ad Apostolatium, etc. At vero hæc dona per se non pertinent ad gratiam sanctificantem, sed vel ad mi-

nisteria, vel ad gratias gratis datas. Et ideo prædestinatio ad hæc dona merito posset distingui ratione a prædestinatione simpliciter, quæ est ad gratiam et gloriam. Tamen quia in prædestinatis hæc etiam dona sunt quædam media, quibus perficiuntur usque ad æternam salutem (juxta illud: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*), ideo hæc omnia sub adæquato prædestinationis termino comprehendimus.

17. *Dissolvitur fundamentum primæ sententiæ.* — Fundamenta aliarum opinionum ex dictis soluta sunt. Ad fundamentum primæ dicimus ordinationem ad finem præcise sumptam, etiamsi virtute contineat prædestinationem tanquam in radice (supponimus enim esse ordinationem absolutam), nihilominus tamen formaliter non continere illam, sine ratione mediorum approbata seu determinata per voluntatem.

Prima responsio ad fundamentum secundæ sententiæ. — Ad fundamentum vero alterius opinionis dicitur, primo. Quamvis voluntas finis respectu hominis qui prædestinatur; tamen respectu ipsius Dei prædestinantis, esse voluntatem ejusdem medii, quo gloriam suam et communicationem suæ bonitatis assequitur, et hoc satis esse ut talis voluntas sub prædestinatione comprehendatur.

Secunda responsio. — *Differentia inter providentiam et prædestinationem.* — Secundo dicitur, si vim verborum attendamus, in hoc posse stitui differentiam quamdam inter providentiam et prædestinationem, quod providentia supponit res destinatas ad suos fines, et illis procurat consecutionem eorum per media consentanea. Prædestinatio vero, quoniam dicit primam destinationem in animo prædestinantis, complectitur non solum procurationem mediorum, sed etiam ordinationem in ipsum finem. Hæc autem differentia inter prædestinationem et providentiam, intelligetur melius ex comparatione inter illas, quam in fine hujus libri commodius trademus.

CAPUT VI.

QUÆ SCIENTIA NECESSARIO IN DEO SUPPONENDA SIT ANTE OMNE DECRETUM PRÆDESTINATIONIS.

1. Explicata materia circa quam prædestinatio versatur, ut ejus rationem distincte et in particulari tradamus, necessarium est ut per omnes actus divini intellectus et voluntatis, qui in hoc prædestinationis negotio circa talem materiam

versantur, et in hoc opere intervenire possunt, vel debent, discurremus: inde enim lucidius constabit in quo actu posita sit prædestinatio. Hujusmodi vero actus ad tres ordines reduci possunt, quidam, qui præcedunt, supponunturque ad prædestinationem: alii, qui sunt posteriores et consequentes ad prædestinationem: alii inter hos medii sunt, in quibus, vel eorum aliquo prædestinatio ponenda est. Ut hoc autem semel pro toto hoc opere dicamus, quoties de his actibus, ut de multis loquimur, vel in eis ordinem prioris et posterioris supponimus, secundum rationem tantum et modum nostrum intelligendi, cum aliquo fundamento in re id intelligimus: cum in re constet omnia esse unum simplicissimum actum, æternum et omnino simul. Itaque secundum rationem certum est intellectum præire et voluntatem subsequi, ideoque, si qui actus divinæ mentis ad totam prædestinationem supponuntur, in intellectu primario esse debent et ad scientiam pertinent, et ideo isti sunt in hoc capite explicandi: de voluntate vero postea videbimus.

2. *Prima assertio.* — Primo igitur certum est, ante omnem prædestinationis actum supponendam esse in Deo aliquam scientiam, quæ vel dirigat prædestinationem ipsam vel divinam voluntatem (ut sic dicam) ad prædestinationem faciendam invitet, ei proponendo objecta et res quæ prædestinare possit. Hoc ad minimum significavit Paulus ad Rom. 8, dicens: *Quos præscivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui.* Nam illa duo verba non sunt accipienda ut synonyma, cum in omni proprietate diversas habeant significationes, possintque illo in loco illas retinere. Itemque ex ordine litteræ, ipsoque modo loquendi constat, præscientiam ad prædestinationem supponi, nam in reliquis quæ ibi Paulus enumerat, hunc ordinem servat: prius enim id ponit quod alteri supponitur, ut prædestinationem ante vocationem, vocationem ante justificationem, justificationem ante glorificationem. Cum ergo simili modo ponat præscientiam ante prædestinationem, ponit illam ut præviam.

3. Atque hic etiam videtur esse sensus Augustini, lib. de Bono persever., cap. 14, definientis prædestinationem esse *præscientiam et præparationem beneficiorum Dei.* Nam præscientia sine dubio ad præparationem supponitur, quia per præscientiam, ut sic, nihil præparatur, donec accedat voluntas seu propositum dandi, ut capite secundo explicatum est. In illa vero præparatione formaliter consistit prædestinatio, ut ibidem tetigimus, et significavit Augustinus